

Awifauna lęgowa doliny rzeki Kamiennej

Breeding avifauna of the Kamienna River valley

BOGUSŁAW SĘPIOŁ, PIOTR WILNIEWCZYC, WALDEMAR BŁOŃSKI, KRZYSZTOF PYTEL,
MARCIN URBAŃSKI, ŁUKASZ MAŚLIKOWSKI, PIOTR MAŚLIKOWSKI

Towarzystwo Badań i Ochrony Przyrody
25–501 Kielce, ul. Sienkiewicza 68
e-mail: boguslawsepiol@op.pl

Słowa kluczowe: ptaki lęgowe, dolina rzeczna, znaczenie małych dolin rzecznych.

W 2008 roku wykonano pierwszą całościową inwentaryzację awifauny lęgowej doliny rzeki Kamiennej (Wyżyna Kielecka) – lewobrzeżnego dopływu Wisły o długości 150 km i powierzchni terasy zalewowej 60,4 km². Stwierdzono 145 gatunków lęgowych i prawdopodobnie lęgowych, co wynikało ze zróżnicowania siedlisk łąkowych, szuwarowych, wodnych i leśnych. Stosunkowo liczne populacje tworzyły: zimorodek *Alcedo atthis* (33–39 par), derkacz *Crex crex* (127 samców), śmieszka *Chroicocephalus ridibundus* (500 par), kszyc *Gallinago gallinago* (89–92 pary), krwawodziób *Tringa totanus* (15–18 par), brzegówka *Riparia riparia* (366–438 par), pliszka górska *Motacilla cinerea* (34–36 par), jarzębatka *Sylvia nisoria* (44–50 par) i kłaskawka *Saxicola rubicola* (70–90 par). Spośród gatunków rzadkich występowały: bąk *Botaurus stellaris* (9 par), bączek *Ixobrychus minutus* (6–9 par), zielonka *Zapornia parva* (1 para), rycyk *Limosa limosa* (7–10 par) i rybitwa czarna *Chlidonias niger* (2–5 par). Teren doliny stanowił istotne żerowiska dla: orlika krzykliwego *Clanga pomarina* (4 pary), kobuza *Falco subbuteo* (9–10 par), pustułka *Falco tinnunculus* (27–32 pary) i żołą *Merops apiaster* (20–25 par), której koncentracje polęgowe w dolinie przekraczały 200 osobników. Na powierzchni pod Bodzechowem (ok. 10 km²) odnotowano znaczne zmiany w awifaunie. W porównaniu do pierwszej połowy lat 90. XX wieku mniej licznie obserwowano niektóre gatunki kaczek i siewek, natomiast znacząco wzrosła liczebność derkacza, kszycy i wielu wodnych Passeriformes. Wyniki przedstawione w niniejszym artykule wskazują na ponadregionalne znaczenie doliny Kamiennej dla ochrony ptaków. Tamtejsze populacje zimorodka, żołą i krwawodzioba stanowią > 1% populacji krajowej, a liczebności bączka, derkacza, rycyka i zimorodka kwalifikują ten teren do uznania go za ostoję ptaków o znaczeniu międzynarodowym (IBA).